

Eğitim Yönetiminin Kurumsal Gelişiminin Metodolojik Perspektiften İncelenmesi

Metin Hasanogulları

MEB Eğitim Yöneticisi, methas25@hotmail.com, ORCID:0009-0006-3912-7610

Özet

Eğitim yönetiminin kurumsal gelişiminin metodolojik perspektiften incelenmesinin amaçlandığı bu çalışma, eğitim yönetimi, eğitim bilimi, kurumsal gelişim ve metodolojik yaklaşıma eğilmektedir. Eğitim yönetiminin metodolojik kurumsal kimliğine ilişkin bilgi sunabilecek yeterli ölçüde çalışma bulunmaktadır. Eğitim yönetimi alanında bilgi üretiminin toplumsal-fayda amacından ziyade bireysel-fayda kapsamında daha çok kariyer amaçlı yapıldığına dikkat çekilmektedir. Böyle bir yaklaşım sonucu üretilen bilginin, araştırma-uygulama arasında bağ kurmakta etkili olmadığı, somut eğitimsel ve toplumsal sorunların çözümüne sınırlı katkı sağladığı belirtilmektedir. Eğitim yönetimi alanındaki metodolojik açıdan bir başka tartışmalı konunun olgu-değer sorunsalı olduğunu ortaya çıkmaktadır. Eğitim yönetimi biliminin yalnızca olgularla ilgilenmesi gerektiği görüşü ile değerler eğitiminin bir parçası olduğunu ileri süren görüş arasındaki tartışma alanda varlığını sürdürmektedir. Öte yandan, alanda üretilen bilginin, uygulamadaki karşılığı ve katkısı başka bir tartışma konusudur. Eğitim yönetimi alanındaki teori-uygulama boşluğu hem okul yöneticileri hem de eğitim yönetimi alanındaki araştırmacıların gözünden ortaya koyulmaktadır. Teori ve uygulama arasındaki makasın nedeni okul yöneticileri tarafından daha çok araştırma sonuçlarının paylaşılmaması ve araştırmaların uygulayıcıların ihtiyaçlarına yönelik olmaması olarak görülmektedir. Eğitim yönetimi araştırmacıları ise bu kapsamda çalışmaların atama-yükseltme ölçütlerine yönelik yapılması ve araştırmacıların uygulamadaki mevcut koşulların farkında olmaması üzerine görüş belirtmektedirler. Sonuç olarak, eğitim yönetimi alanında kullanılan kavramsal çerçevenin, alanla ilişkili diğer disiplinlerden bir araya getirilmesi nedeniyle eğitim yönetiminin bu disiplinlerin ara kesitinde bulunan çok disiplinli bir bilim olduğunu vurgulamak mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Yönetimi, Eğitim Bilimi, Kurumsal Gelişim, Metodolojik Perspektif

Examination of the Institutional Development of Educational Management from a Methodological Perspective

Abstract

This study, which aims to examine the institutional development of educational management from a methodological perspective, leans on educational management, educational science, institutional development and methodological approach. There are sufficient studies that can provide information about the methodological institutional identity of educational management. It is pointed out that knowledge production in the field of education management is carried out more for career purposes within the scope of individual-benefit rather than for social-benefit purposes. It is stated that the knowledge produced as a result of such an approach is not effective in establishing a link between research and practice, and makes a limited contribution to Deciphering concrete educational and social problems. It turns out that another controversial issue in the field of educational management from a methodological point of view is the fact-value problem. The debate between the view that the science of educational management should only deal with facts and the view that value is part of educational management continues to exist in the field. Dec. On the other hand, the equivalent and contribution of the knowledge produced in the field in practice is another topic of discussion. The

theory-practice gap in the field of educational management is revealed through the eyes of both school administrators and researchers in the field of educational management. The reason for the gap between theory and practice is mostly seen by school administrators as the lack of sharing of research results and the lack of research oriented to the needs of practitioners. Dec. Educational management researchers, on the other hand, express an opinion in this context on the fact that studies are conducted for assignment-promotion criteria and researchers are not aware of the current conditions in practice. As a result, it is possible to emphasize that educational management is a multidisciplinary science located in the Decisional section of these disciplines, due to the Deconstruction of the conceptual framework used in the field of educational management from other disciplines related to the field.

Key Words: Educational Management, Educational Science, Institutional Development, Methodological Perspective

Giriş

Eğitsel süreçler metodolojiden bağımsız düşünülemez. Bilgi kaynağı uygulama alanının bilim alanına dönüşmesinde ve kurumsal bir yapı kazanmasında metodoloji önem arz etmektedir. Eğitim yönetimi başta olmak üzere bu bakımdan bilimselleşme ve kurumsallaşma metodolojik bir konu olarak görülmektedir (Balcı, 2008).

Eğitim bilimi alanının uygulama alanından bilimsel bir alana dönüşmesi için birtakım gelişmelere sahip olması beklenmektedir. Bu durum özellikle de eğitim yönetimi ve eğitsel süreçler özelinde önem arz etmektedir.

Bir bilgi alanının bilimselleşmesinde ve kurumsallaşmasında ön plana çıkan unsurlar ilgili alanın eğitsel süreçlerdeki varlığı, bilimsel dergiler, bilimsel faaliyetler, disiplin içerisinde yer alan akademisyenlerin iş birliği ve disipline ait yayınlarda belirginleşmektedir (Gulbenkian Komisyonu, 2003).

Kurumsal açıdan eğitim yönetiminin bir disiplin olarak ele alınması mümkündür. Fakat Balcı (2008) bu noktada alanın ne olduğu, ne yaptığı ve nasıl yaptığı üzerine tartışmanın gerekliliğini vurgulamaktadır.

Konuyla ilgili yapılan araştırmalarda genel olarak eğitim yönetimi alanının bilimselleşme ve kurumsallaşmasında rol oynayan faktörler metodolojik açıdan değerlendirilmekte ve bu minvalde bilimsel alana dahil edilmektedir.

Eğitim yönetimi alanı başta olmak üzere bilimsel çalışmaların etkileşimine ve iş birliğine yönelik kuramsallaştırmanın somut bir tarifi olan disiplinler yaklaşım birçok bilimsel metotla özdeşleştirilmektedir.

Eğitim Bilimleri atısı Altındaki Eğitim Yönetiminin Gelişimi

Eğitim kurumlar yapı ve işleyişi bakımından, bünyesinde farklı disiplinler barındıran bir bütünlüğe sahiptir. Her bir disiplin, kendine özgü amacı ve sınırları çerçevesinde varlığını sürdürmektedir.

Eğitim bilimleri çatısı altında yer alan eğitim yönetimi Türkiye’de 1960’lardan itibaren gelişim göstermekle beraber genel yönetim ve eğitim bilimlerine kıyasla yeni bir disiplindir. Eğitim yönetiminin kurumsal gelişimine bakıldığında, kimi üniversitelerde kürsülerin bulunduğu ve lisansüstü eğitim yönetimi programlarının olduğu kayıtlarda görülmektedir.

Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sisteminden (YBYS) elde edilen 2020 yılı verilerine göre Türkiye’de 82 üniversitede 109 profesör, 93 doçent, 146 doktor ğretim yesi, 12 ğretim görevlisi ve 101 araştırma görevlisi olmak üzere toplam 461 akademisyen eğitim yönetimi alanında görev yapmaktaydı (Yükseköğretim Kurulu [YK], 2020).

Benzer şekilde 2023 yılı verileri ise 87 üniversitede 149 profesör, 132 doçent, 127 doktor ğretim yesi, 8 ğretim görevlisi ve 74 araştırma görevlisi olmak üzere toplam 490 akademisyenin eğitim yönetimi alanında görev yaptığının göstermektedir (YK, 2023).

Türkiye’de alandaki konularla ilgili yayın yapan bilimsel dergiler bulunmakta ve alana ilişkin çeşitli bilimsel toplantılar düzenlenmektedir. Bu faaliyetler, alanın Türkiye’deki bilimsel varlığına ve gelişimine birer kanıt niteliği sunmaktadır.

Eğitim yönetiminin bir disiplin olarak Türkiye’de 1960’lardan itibaren gösterdiği gelişim dikkate alındığında, kendi amaç ve sınırlarını belirlemesi, alanın kuram ve uygulamadaki problemlerine çözüm üretmesi beklenmektedir; fakat eğitim yönetimi bilim alanının gelinen noktada ontolojik, epistemolojik ve metodolojik açıdan sorunlu alanlarının olduğu görülmüş ve araştırmanın ilerleyen bölümlerinde bu sorunlar ele alınmıştır.

Bu durum, eğitim yönetiminin bir disiplin olarak ne'liği/kimliği konusunda bazı soru işaretleri oluşturmakta ve alanın disiplinler durumunu metodolojik kimlik çerçevesinde sorgulamaya ve tartışmaya açık hale getirmektedir.

Eğitim kurumu çatısı altında bulunan her bir disiplin, kendi içinde ortak sorgulama normları, tanımlanabilir kimlikleri, sınırlandırılmış akademik alanları ve belirli kültürel nitelikleri bulundurmaktadır (Becher & Trowler, 2001).

Bununla birlikte bir disiplininin altı temel özelliğe sahip olması gerektiği belirtilmektedir: (i) Belirli bir çalışma odağı, (ii) ortak bir dünya görüşü veya paradigması, (iii) disiplini oluşturmak için kullanılan bir dizi uyum disiplini, (iv) disiplin ile ilgili ilkeler ve uygulamalar, (v) aktif bir araştırma veya teori geliştirme gündemi ve (vi) eğitimin yaygınlaşması ve profesyonelliğin teşvik edilmesi (Liles ve diğerleri, 1995).

Bu bilgilerden hareketle, disiplinleri diğerlerinden ayıran temel özelliklerin, her bir disiplinin farklı bir kimlik yapısında olduğunu; bireyleri birbirinden farklı kılan kimlik özellikleri gibi, disiplinlerin de kendi kimliklerini oluşturma niteliğine sahip olduğunu göstermektedir.

Atak (2011) metodolojik kimlik kavramını, bireyler için "ben kimim" sorusuna verdiği yanıt olarak tanımlamakta ve kimlik gelişiminin bir süreç olduğunu belirtmektedir. Bu tanımdan hareketle, bir disiplininin ne'liği üzerinde gösterilen çaba ise o disiplinin kimliği ve kimlik gelişimi ile doğrudan ilgilidir.

Bilim alanlarının konu, amaç ve yöntem boyutu dikkate alındığında (Grünberg & Grünberg, 2013) disiplinlere yönelik kimlik, her bir bilim alanının amacı, kapsamı ve yöntemi ile bağlantılı bir konudur.

Başka bir deyişle, alanın ne tür problemlere odaklandığı, hangi kavram ve teorileri incelediği, hangi yöntemsel süreçlere başvurduğu o alanın kimliğine işaret eder. Bu durum aslında, her bilim dalının, diğer disiplinlerden ayrılmasına ve kendine özgü bir kimlik inşa etmesine katkı sağlamaktadır.

Sosyal bilim olarak tanımlanan bir dizi yeni disiplinin 1850-1945 yılları arasında ortaya çıkmasında, her bir disiplin için bazı gelişmelerin etkili olduğu görülmektedir (Gulbenkian Komisyonu, 2003, s.35-36).

Söz konusu rapora göre disiplinlerin varlığının ortaya çıkması öncelikle belli başlı üniversitelerde kürsülerinin oluşturulması ve bu kürsüler aracılığıyla diploma verme amacı ile öğretim programlarının bulunduğu bölümlerin açılması ile gerçekleşmiştir.

Bu gelişmeleri, ilgili disiplinlerde bilimsel çalışmaların yürütülmesi ve yapılan çalışmaların yayınlanması amacıyla uzmanlaşmış dergilerin ortaya çıkması izlemiştir. Daha sonra ise disiplinlerdeki akademisyenlerin örgütlendiği ve kütüphane koleksiyonlarının disiplinler bağlamında kategorize edildiği raporda yer almaktadır (Gulbenkian Komisyonu, 2003, s. 35-36).

Amerika Birleşik Devletleri'nde 1900'lerin başında bilimleşme sürecinin temellerinin atıldığı (Özdemir, 2018) eğitim yönetimi disiplininin ise tarihsel olarak Gulbenkian Raporu'nda belirtilen gelişmeleri kaydettiği görülmektedir.

Eğitim yönetimi, on dokuzuncu yüzyılda öncelikle uygulama alanı olarak bir meslek, daha sonra ise üniversite çatısı altında bir bilimsel çalışma alanı olarak değerlendirilmektedir (Oplatka, 2016).

Türkiye bağlamında ise eğitim yönetimi, 1960'lardan itibaren üniversitelerde kürsüler aracılığıyla varlığını göstererek bilimleşme serüvenini başlatmıştır (Balcı, 2008). Bu çaba ile birlikte eğitim yönetiminin bilimsel bir kimlik gelişim sürecine girdiği görülmektedir (Özdemir, 2018).

Kurumsal Metodoloji Alanı Olarak Eğitim Yönetimi

Bir kurumsal metodoloji olarak eğitim yönetimi, üniversitelerdeki kürsü ve diploma veren bölümleriyle, alanda yapılan bilimsel çalışmalarla, bilimsel çalışmaların yayınlandığı bilimsel kitap ve dergilerle, alandaki gelişmelerin takibinin sağlandığı bilimsel toplantılarla ve alandaki iş birliğini artıran örgütlenmelerle varlık göstermektedir.

Eğitim yönetiminin Türkiye'de 1960'lardan itibaren bir varlığa sahip olduğu ve gelişim süreci içerisinde bulunduğu göz önüne alındığında, alanın kendi amaç ve sınırlarını belirlemesi ve alanın kuram ve uygulamadaki problemlerine çözüm üretmesi beklenmektedir. Ancak eğitim yönetiminin kimlik gelişiminde özgünlük ve özerklik sorununun olduğu görülmektedir (Özdemir, 2017; Takmak, 2019).

Bu sorunun ise eğitim yönetiminin metodoloji gelişimindeki bazı kimlik bunalımlarından kaynaklandığı ve bu bunalımların farklı amaç ve araçsallıklarla gün yüzüne çıktığı düşünülmektedir.

Alanyazında, eğitim yönetiminin metodolojik kimliğine ışık tutabilecek çalışmalar mevcuttur. Örucü ve Şimşek (2011) tarafından eğitim yönetiminin mevcut durumunun ortaya konulduğu çalışmada, eğitim yönetimi alanında çeşitli karmaşık ve problemlili alanların bulunduğuna dikkat çekmektedir.

Eğitim yönetiminin disiplinler arası bir çalışma alanı olduğu, alandaki hâkim paradigmanın pozitivizm olduğu, alanda yeterli iş birliği ve iletişimin sağlanamadığı, nitelikli akademisyen sayısının yetersizliği gibi konular araştırmanın sonuçları arasında öne çıkmaktadır. Alandaki bir diğer sorunlu alan ise alandaki çalışmaların, popüler ve birbirini tekrar eden konulardan oluşması olarak göze çarpmaktadır.

Eğitim yönetiminin gelişimini değerlendiren Balcı (2008), alandaki çalışmaların özgünlük ve yaratıcılıktan uzak, birbirini tekrarlayan basit araştırmalardan oluştuğunu belirtmektedir. Öte yandan, Takmak (2019) alanda yürütölen bilimsel faaliyetlerin uygulamadaki sorunları incelemekten ziyade alanın diğer disiplinlerin kavramlarının kullanıldığı çalışmaların tekrar etme sorunsalına dikkat çekmektedir. Bu tür tartışmalar, alanın metodolojik olarak kimlik sorunları yaşadığına işaret etmektedir.

Eğitim Yönetiminin Kurumsal Gelişiminin Metodolojik Perspektifi

Eğitim yönetiminin metodolojik kurumsal kimliğine ilişkin bilgi sunabilecek yeterli ölçüde çalışma bulunmaktadır. Özdemir (2017) eğitim yönetimi alanında bilgi üretiminin toplumsal-fayda amacından ziyade bireysel-fayda kapsamında daha çok kariyer amaçlı yapıldığına dikkat çekmektedir.

Böyle bir yaklaşım sonucu üretilen bilginin, araştırma-uygulama arasında bağ kurmakta etkili olmadığı, somut eğitimsel ve toplumsal sorunların çözümüne sınırlı katkı sağladığı belirtilmektedir.

Özdemir (2018) başka bir çalışmasında ise eğitim yönetimi alanındaki metodolojik açıdan bir başka tartışmalı konunun olgu-değer sorunsalı olduğunu ortaya koymaktadır. Eğitim yönetimi biliminin yalnızca olgularla ilgilenmesi gerektiği görüşü ile değerlerin eğitim yönetiminin bir parçası olduğunu ileri süren görüş arasındaki tartışma alanda varlığını sürdürmektedir. Öte yandan, alanda üretilen bilginin, uygulamadaki karşılığı ve katkısı başka bir tartışma konusudur.

Kısa (2016) eğitim yönetimi alanındaki teoriuygulama boşluğunu hem okul yöneticileri hem de eğitim yönetimi alanındaki araştırmacıların gözünden ortaya koymaktadır. Teori ve uygulama arasındaki makasın nedeni okul yöneticileri tarafından daha çok “araştırma sonuçlarının paylaşılmaması” ve “araştırmaların uygulayıcıların ihtiyaçlarına yönelik olmaması” olarak görülmektedir.

Eğitim yönetimi araştırmacıları ise bu kapsamda “çalışmaların atama-yükseltme ölçütlerine yönelik yapılması” ve “araştırmacıların uygulamadaki mevcut koşulların farkında olmaması” üzerine görüş belirtmişlerdir (Kısa, 2016).

Alanın metodolojik açıdan kimlik gelişimini izlemenin bir yolu olarak, alandaki lisansüstü tezleri inceleyen çalışmalar göze çarpmaktadır (İşçi, 2013; Karaca, 2018; Polat, 2010; Uysal, 2013).

Polat (2010), alanda yapılan tezlerde büyük bir oranda nicel yaklaşımın tercih edildiğini, veri toplama aracı olarak çoğunlukla anketlerin kullanıldığını ve çok az miktarda deneysel ya da kuram geliştirmeye dönük çalışmaların olduğunu ifade etmektedir.

Alandaki tezleri tematik ve metodolojik boyutta inceleyen İşçi (2013) ise tema boyutunda çalışmaların dar bir alana sıkışarak sıklıkla benzer konuların çalışıldığı; metodolojik olarak ise genellikle tarama modelinde nicel çalışmaların yoğun olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Alanın doktora tezlerini inceleyen Uysal (2013) benzer şekilde nicel yöntem ve tekniklerin daha çok tercih edildiği, konu seçiminde çok sık tekrara düşüldüğü ve belirli yıllarda belirli konulara yığılmaların gerçekleştiğini saptamıştır.

Nispeten daha güncel tezleri ele alan Karaca (2018) alanda nitel tezlerin varlık göstermesine rağmen nicel yaklaşımla ele alınan tezlerin sayıca üstün olduğuna dikkat çekmektedir. Genel olarak bakıldığında, eğitim yönetimi bilim alanında, pozitivist paradigmanın ve nicel

araştırmaların baskınlığı daha önce yapılan çalışmalarla ortaya konulmuştur (Özdemir, 2017; Şişman, 1998; Turan, 2004; Yalçın, 2015; Yılmaz, 2019).

Tezleri inceleyen çalışmaların yanı sıra eğitim yönetimi alanında üretilen makaleleri de inceleyen çalışmalar bulunmaktadır. Örneğin, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi'nde 2003-2023 yılları arasında üretilen 266 makaleyi inceleyen çalışmada (Turan ve diğerleri, 2014) daha çok nicel araştırma boyutunda tarama araştırmalarının yapıldığı ve analiz sürecinde ise daha çok t-testi ve ANOVA analizlerine başvurulduğu belirtilmektedir.

Gelinen noktada, alandaki metodolojik kimliğin daha çok nicel çalışmalar üzerine yoğunlaştığı ve bunun bir sonucu olarak nitel ve kuramsal çalışmaların nispeten arka planda kaldığı görülmektedir.

Dolayısıyla ilgili alanyazın incelendiğinde, eğitim yönetimini mevcut bütüncül bir yaklaşım ile kurumsal metodoloji çerçevesinde ele alan ve alana ilişkin değerlendirmeleri inceleyen güncel çalışmaların varlığı alanyazına katkı sağlayacaktır.

Sonuç

Sonuç olarak, eğitim yönetiminin kurumsal gelişiminin metodolojik eğitim yönetimi alanının doğrudan kendisine odaklanan ülkemizdeki çalışmalar incelendiğinde, eğitim yönetiminin ve eğitim biliminin gelişimi kapsamında doğrudan yapılmış çalışmaların doyurucu ölçekte olduğunu belirtmemiz mümkündür.

Bu çalışmaların bazıları alanın metodolojik yönüne vurgu yaparken bazıları ise alanın bilgi temelini epistemolojik-ontolojik bağlamda ele almaktadır. Bununla birlikte alanda üretilen bilimsel yayınları yöntemsel açıdan inceleyen çalışmalar da bulunmaktadır. Bu kapsamda, eğitim yönetimi ve eğitim bilimi alanının kendisine odaklanan çalışmaların eğitim yönetimi ve eğitim bilimi disiplininin gelişim seyri üzerine çıkarımlarda bulunduğu gözlemlenmektedir.

Eğitsel bakımdan Örucü (2006) doktora tez çalışmasında, eğitim yönetiminin bilimsel açıdan mevcut durumunu Ankara'daki üniversitelerde görev yapan akademisyenlerin gözünden incelemeyi amaçlamıştır. Tez çalışmasından üretilen makalede (Örucü ve Şimşek, 2011), eğitim yönetimi alanında çeşitli karmaşık ve problemlili alanların bulunduğu dikkat çekilmektedir.

Eğitim yönetiminin disiplinler arası bir çalışma alanı olduğu, alandaki hâkim paradigmanın pozitivizm olduğu, alanda yeterli iş birliği ve iletişimin sağlanamadığı, nitelikli akademisyen sayısının az olması gibi konular araştırmanın sonuçları arasında ne çıkmaktadır. Araştırma sonucunda, akademisyenler arasındaki örgütlenme ve iş birliğinin artırılması, kuram ve uygulama boyutunda sağlıklı bir iş birliğinin sağlanması, lisansüstü programlarda standart ilkelerin belirlenmesi ve alanda niteliğin artırılması gibi önerilerde bulunulmuştur.

Eğitim yönetiminin bir bilim alanı olma serüvenini gündeme getiren Balcı (2008), çalışmasında alanın Türkiye’deki gelişimini ele almıştır. Eğitim yönetiminin, Türkiye’deki bilimsel gelişimini Merkezi Hkmet Teşkilatı Projesi (Mehtap) ve üniversitelerde kürsülerin açılması bağlamında değerlendirmiştir. Çalışmanın kaleme alındığı yıllarda, eğitim yönetimi araştırmalarının özgünlük ve yaratıcılıktan uzak konulara sahip olduğu ve yöntemsel açıdan basit düzeyde çalışmaların gerçekleştirildiği belirtilmektedir.

Eğitim yönetimi alanında alışan Balcı (2008) bu yıllarda, dünya bağlamında nitel çalışmalara verilen öneme dikkat çekmekte ve Türkiye’de de nitel çalışmaların artma potansiyelini değerlendirmektedir. Eğitim yönetimi alanındaki araştırmacıların bilgi ve tecrübe açısından yetersiz düzeyde olduğu ifade etmekte ve araştırmacıların kısa yoldan sonuca götüren araştırmaları tercih ederek kariyer kaygılarına işaret etmektedir.

Eğitim yönetimi alanında yürütülmüş ampirik araştırmaları konu ve yöntem açısından inceleyen Balcı ve Apaydın (2009) bununla ilgili bir çalışma yürütmüşlerdir. Araştırma sonucunda, araştırmaların çoğunun yönetici davranışlarına odaklanması dikkat çekmektedir.

Eğitim yönetimin doğası gereği, alanın eğitim yöneticilerine odaklandığı açıktır. Bununla birlikte, araştırmaların yöntemsel unsurları, incelendiğinde ağırlıklı olarak nicel çalışmaların baskın olduğu ve basit istatistiksel yöntemlerin kullanıldığı ifade edilmektedir. rc’nn (2006) yılında dile getirdiği eğitim yönetimi ve eğitim bilimi çerçevesindeki pozitivist paradigmanın hakimiyeti bu yılda da görülmektedir.

Kaynakça

Akçamete, G. (2006). Eğitim bilimleri bakış açısıyla eğitim fakülteleri ve topluma hizmet işlevi çalıştayı. İçinde F. Ç. Dinçer (Ed.). Sosyal bilimlerde nitel araştırmalar ve eylem araştırmaları: yaklaşımlar, yeni arayışlar ve uygulamalar, 1-20. Pegem Akademi Yayınları.

Balcı, A., & Apaydın, Ç. (2009). Türkiye’de eğitim yönetimi araştırmalarının durumu: Kuram ve uygulamada eğitim yönetimi dergisi örneği. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 15(59), 325-344.

Baykara, B. (2019). Türkiye’deki eğitim yönetimi programlarının metodolojik eleştirisi (Doktora tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2017). Bilimsel araştırma yöntemleri. Pegem Akademi Yayınları.

Çakır, R. (2016). Stratejik planlama süreci ve eğitim örgütlerinde stratejik planlama. Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi, (30), 11-21.

Çelik, M., & Yücel, C. (2021). Türkiye ve ABD’de eğitim yönetimi alanında hazırlanan doktora tezlerinin incelenmesi. MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi, 10(3), 16321651.

Gulbenkian Komisyonu. (2003). Sosyal bilimleri açın: Sosyal bilimlerin yeniden yapılanması üzerine rapor (Çev. Şirin Tekeli) (3. Basım). Metis Yayınları.

İsaoğulları, Y. (2016). Eğitim yönetimi ve denetimi alanında yapılmış lisansüstü tez çalışmalarının liderlik teması açısından incelenmesi (Doktora tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

İşçi, S. (2013). Türkiye’de eğitim yönetimi alanında yapılmış lisansüstü tezlerin tematik metodolojik ve istatistiksel açıdan incelenmesi (Yüksek lisans tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.

Oplatka, I., & Nupar, I. (2014). The intellectual identity of educational administration: Views of Israeli academics. International Journal of Educational Management, 28(5), 546559.

Örücü, D., & Şimşek, H. (2011). Akademisyenlerin gözünden Türkiye’de eğitim yönetiminin akademik durumu: Nitel bir analiz. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 2(2), 167-197.

Özcan, M. (2014). Eğitim yönetimi denetimi planlaması ve ekonomisi yüksek lisans programının verimliliğinin ve etkililiğinin değerlendirilmesi (Doktora tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Özdemir, Y., & Buyruk, H. (2019). İlgâ edilmiş bir disiplinin özgün bilimsel üretimi: Türkiye’de eğitim ekonomisi ve planlaması disiplinde yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Eğitim Bilim Toplum*, 17(65), 113-146.

Polat, G. (2010). Eğitim yönetimi ve denetimi anabilim dalında yapılmış lisansüstü tez çalışmalarının incelenmesi (Yüksek lisans tezi). Maltepe Üniversitesi, İstanbul.

Sabuncuoğlu, A., ve Gök, O. (2008). Büyük işletmelerin web sitelerinde yer alan misyon ve vizyon ifadelerinin pazar odaklılık açısından incelenmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi*, X(I), 123-141.

Şahin, F. (2018). Eğitim yönetiminin bilimsel sınırları: alan kitapları bağlamında metodolojik bir karşılaştırma (Doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

Şişman, M., & Turan, S. (2004). Eğitim yönetiminin gelişimi. İçinde: Y. Özden (Ed), *Eğitim ve okul yöneticiliği el kitabı* (pp. 99-146). Pegem Akademi.

Turan, S. (2004). Modernite ve postmodernite arasında bir insan bilimi olarak eğitim yönetimi. *Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 1–8.

Yalçın, M. (2015). Batı kaynaklı bilginin Türk akademisindeki rolü: Eğitim yönetimi alanının değerlendirilmesi (Doktora tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.